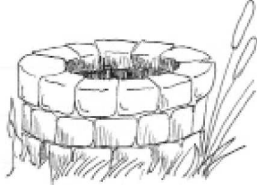

בס"ד

מגדול ישועות מלכו ועשה-חסד למשיחו (כב', גא')

"יִשְׁקוּ הַעֲדָרִים"

שמואל ב'

חוברת עבודה להבנת פסוקי המקרא

וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה לְכָל-עַמּוּ (ח', טו')

עשהאל רודף אחרי אבנר, אבנר מזהירו והורג אותו (יח-כג)

"אֵל הַחֲמִישִׁי" - אל הצלע החמישית שבחזהו (ליד לבו).

"מִרְהַתְּהִיָּה בְּאַחֲרוֹנָה" - התוצאה תהיה רעה.

11. מדוע מציע אבנר לעשהאל לרדוף אחרי אחד הנערים

במקום לרדוף אחריו?

12. מדוע, לדעתכם, רדף עשהאל אחרי אבנר ולא הסכים לעצתו לרדוף

אחרי אחד הנערים?

13. מדוע אבנר הרג את עשהאל?

אבנר ובני בנימין עומדים על גבעה, אחרי קריאת אבנר יואב מפסיק לרדוף (כד-כה)

14. מה גרם לסיום הקרב?

15. הסבירו את הביטוי "הלנצח תאכל חרב".

16. מה משיב יואב לקריאתו של אבנר?

אבנר בא ממחניים; יואב פוקד את אנשיו, קובר את עשהאל ובה לחברון (כט-לב)

"הַבְּתְרוֹן" - אזור בעבר הירדן המזרחי.

17. מדוע, לדעתכם, הלך אבנר עם צבאו "כל הלילה"?

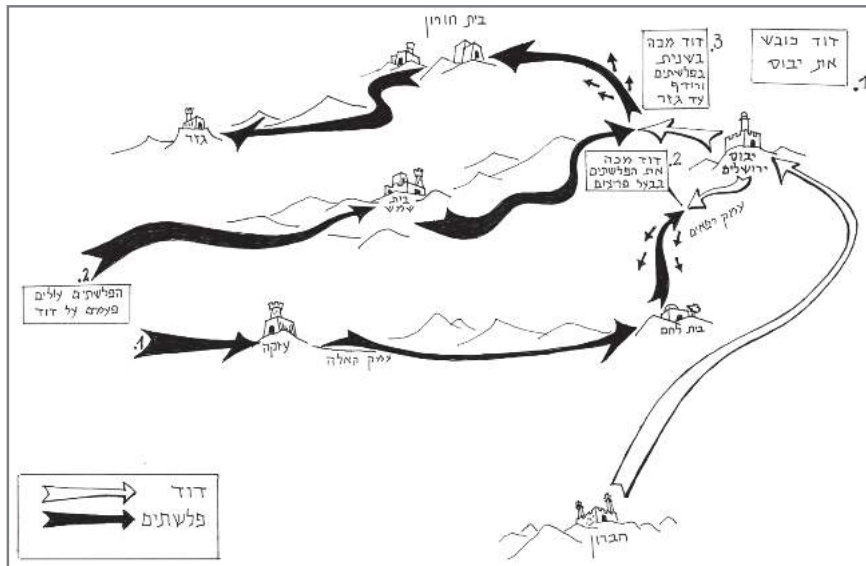
18. מה היה מספר ההרוגים במחנה בית דוד ומה היה מספרם

במחנה בית שאול?

19. מדוע לדעתכם גם יואב הלך עם צבאו כל הלילה?

14. מה היו תוצאות המלחמה השנייה בפלשתים?

ערבים עלי דברי הרלב"ג, שבשער העיר עשו צלמים בדמות עיוורים ופיסחים, והיו עשויים באופן מהתחבולה שירימו ויניעו בכוחם מקלות ומוטות של ברזל רבי המשקל, תנועה חזקה בענין שלא יוכל אדם לקרב שם כי יכו אותו הצלמים במקלות (ויוכל להיות שגם כן עמדו תחתיהם עיוורים ופיסחים ממש עוזרים בהנעתם). והיו סמוכים לצינור המים באופן שהיה הצינור מוציא המים מפיו, ועל ידי הגרת המים ושטיפתם התנענעו הצלמים והמקלות כאשר יהיה בריחיים וכמו שראה תחבולות אלה בעיניו. עד כאן דבריו.

וכפי זה העמידו סמוך לשער העיר שורה של צלמים בדמות עיוורים, ואחריה שורה של צלמים בדמות פיסחים, ואחריהם הצינור מוגיר המים, ומצד השני של העיר הייתה המצודה, ובין העיר ובין המצודה עמדו אנשי החיל מוכנים להילחם אל הצד שירצה האויב ליכנס, ובראשונה רצה דוד ליכנס דרך השער, ואמרו לו לאמר לא תבוא הנה כי אם הסירך העיוורים והפיסחים, רוצה לומר אי אפשר שתכנס אם לא תסיר תחילה את העיוורים ואחר כך את הפיסחים מניעי המקלות אשר לא יניחוך לעבור את השער.

(מלבי"ם)

פרק ו

דוד ובעלי יהודה מעלים את הארון מגבעה על עגלה חדשה בכינורות ובנבלים (א-ו)

1. מדוע, לדעתכם, אוסף דוד אנשים כה רבים (שלושים אלף) כדי להעלות את הארון?
2. מהיכן מעלה דוד את ארון ברית ה' - מהו שמו השני של המקום (עיינו ביהושע טו, ט)?

★ שאלת רשות: מי העביר את הארון לקריית יערים?

3. הסבירו את המילים "אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שָׁם ה'" (ניתן להיעזר ברש"י).
4. מה אירע בעת העלאת הארון מקריית יערים? אילו טעויות עשו?

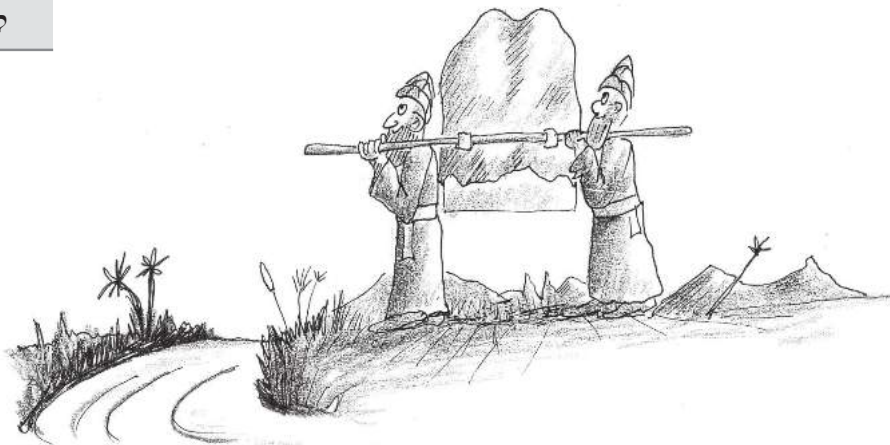
עוזא אחוז בארון שנשמט ומת, דוד ירא ומטה את הארון לבית עובד אדום (ו-יא)

5. מדוע אחז עוזא בארון ברית ה'?

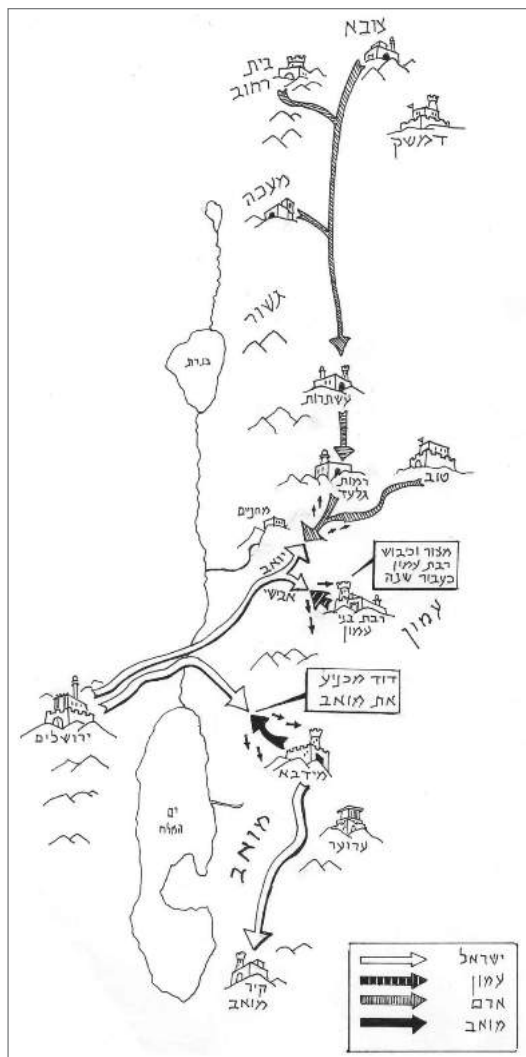
6. מה הבין דוד ממות עוזא וכיצד נהג?

7. מה קרה לעובד כתוצאה מכך שארון ברית ה' נמצא אצלו?

 "כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר" -
 נענענוהו ממוקומו וחשב
 עוזה שייפול מן העגלה.
 (מצודות)
 "עַל הַשֵּׁל" - על המעשה
 שעשה בשגגה, וכאילו
 שכח שארון ה' הוא.
 (מצודות)
 "עַם אֲרוֹן" - סמוך
 לארון. (מצודות)

בני עמון שוכרים את ארם לסייע להם במלחמה בדוד (ו-ח)

4. מה אמר דוד לעבדיו השבים מאדום?

5. מדוע בני עמון שכרו את ארם ולא יצאו למלחמה לבדם?

מדוע דוקא את ארם (עיינו בפרק ח)?

6. נאמר על בני עמון "וַיַּעַרְכוּ מַלְחָמָה פֶּתַח הַשָּׁעַר", ולעומתם בני ארם נותרו "לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה". חשבו,

מדוע בני עמון נשארו בפתח שער עירם?

"אִישׁ טוֹב" - אנשי איש טוב, והוא שם אדון הארץ (מוצודות) ויש אומרים שהוא שם מקום. "חֲלָמָה" - לחילם.

המלחמה על יואב פנים ואחור, הוא חוצה את הכוח

ומכה את צבאות ארם (ט-יד)

7. מהי התחבולה שנקט יואב במלחמתו עם עמון ובני בריתם?

8. בארו את הפסוק: "חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עַמְנוּ וּבְעַד עַרְיָא-לְהִינוּ וְה' יַעֲשֶׂה הַטּוֹב בְּעֵינֵינוּ".

הדדעזר שולח להביא עזרה ודוד שומע, עובר את הירדן ומנצח את ארם (טו-יט)

9. מה עשה מלך ארם כשראה את תוצאות הקרב שבו ניסה לסייע לבני עמון?

10. מה היתה תגובתו של דוד ומה היו תוצאות המלחמה?

וסיפר כי בעבור האבל אספה דוד אל ביתו, והיה נדמה כחונן אשת הגיבור הנספה במלחמה, ועל ידי כן "ותהי לו לאישה" כמוצאת חן.

"ותלד לו בן" - באופן שהיה נראה שנתעברה עתה.

"וירע הדבר אשר עשה דוד בעיני ה'" - באמת לא ידע איש בדבר רק ה' היודע תעלומות, והגם שלא חטא לא באשת איש ולא במיתת אוריה כנ"ל, בכל זאת רע הדבר מצד שעשאה דוד משיח אלוקי יעקב, והגם שלא היה נענש על זה בדיני אדם, רע הדבר בעיני ה' כי לקחה דרך גזל.

(מלבי"ם)

"דרש רבא... ראויה היתה בת שבע בת אליעם לדוד מששת ימי בראשית אלא שבאה אליו במכאוב, וכן תנא דבי רבי ישמעאל: ראויה היתה לדוד בת שבע בת אליעם אלא שאכלה פגה".

(בבלי, סנהדרין קז.)

פרק יב

נתן בא אל המלך ומספר לו את משל כבשת הרש, דוד גוזר דין מוות (א-1)

1. מה הייתה מטרת בואו של נתן הנביא אל דוד?

★ שאלת אתגר: מדוע נתן הנביא סיפר לדוד המלך משל ולא הוכיחו מיד?

2. כתבו בלשונכם את משל כבשת הרש.

3. מה הייתה פסיקתו של דוד כלפי העשיר?

התייחסו לכל פרטי הדין שדוד גזר.

★ שאלת אתגר: במשל כבשת הרש לא מופיע כלל עניין מיתתו

של אוריה החתי. מה אנו יכולים להסיק מכך?

"וישלח ה' את נתן להוכיחו" - כי דוד היה בזה צדיק בעיני עצמו, אחר שעלה בידו הכול בדרך היתר ואין עונש עליו בדיני בשר ודם כנ"ל, והסביר לו חטאו במשל באופן שהוא עצמו חרץ משפטו.

(מלבי"ם)

אבשלום מזמין את המלך לגז, הוא מסרב; נעריו רוצחים את אמנון במשתה (כג-כט)

13. אבשלום ערך משתה לרגל גזיזת צאנו, והזמין את דוד ואת כל בניו,

אך דוד סירב. מדוע?

14. מה הייתה בקשתו השנייה של אבשלום, לאחר שדוד סירב

לבקשתו הראשונה? כיצד הוא נימק אותה?

15. מה גרם לדוד להשתכנע?

16. אבשלום ציווה את נעריו להכות ולהמית את אמנון, הוא הרגיע אותם

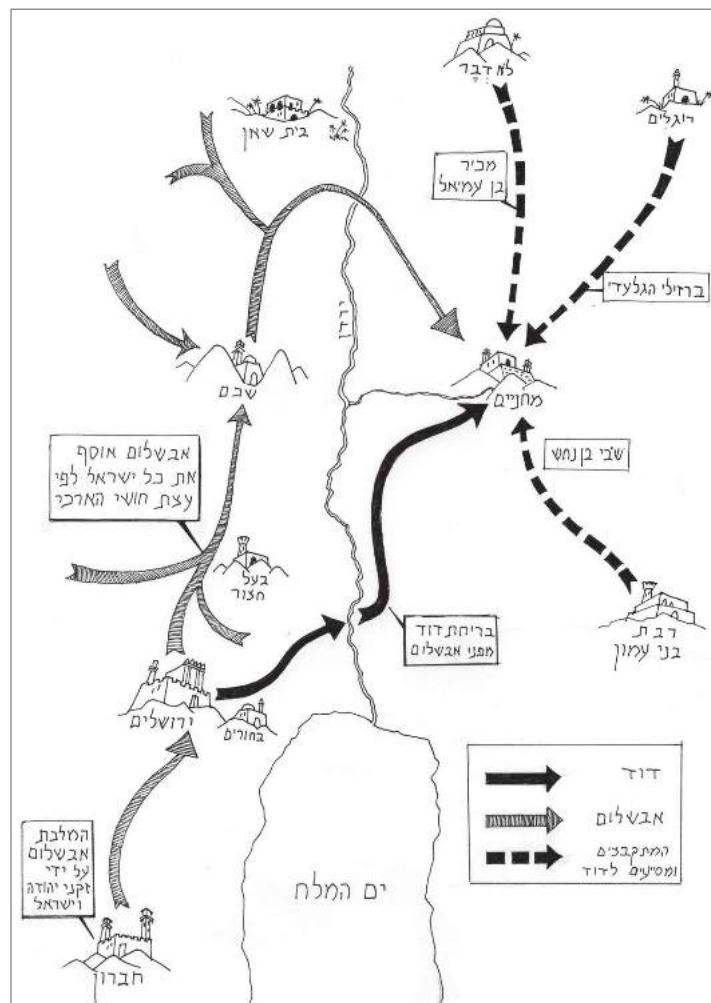
בכך שהאחריות מוטלת עליו ולא עליהם ושלא יפחדו.

מה קרה כאשר נעריו קיימו את הציווי?

"וַיְהִי גְזִיזִים" - בזמן הגז היו שמחים, והיה מנהגם לעשות משתה. (רש"י ומצודות)
 "וַיִּפְרֹץ בּוֹ" - הפציר בו (ביקש שוב ושוב).

דוד עולה ובוכה, ושולח את חושי כדי שיפר את עצת אחיתופל (ל-לז)

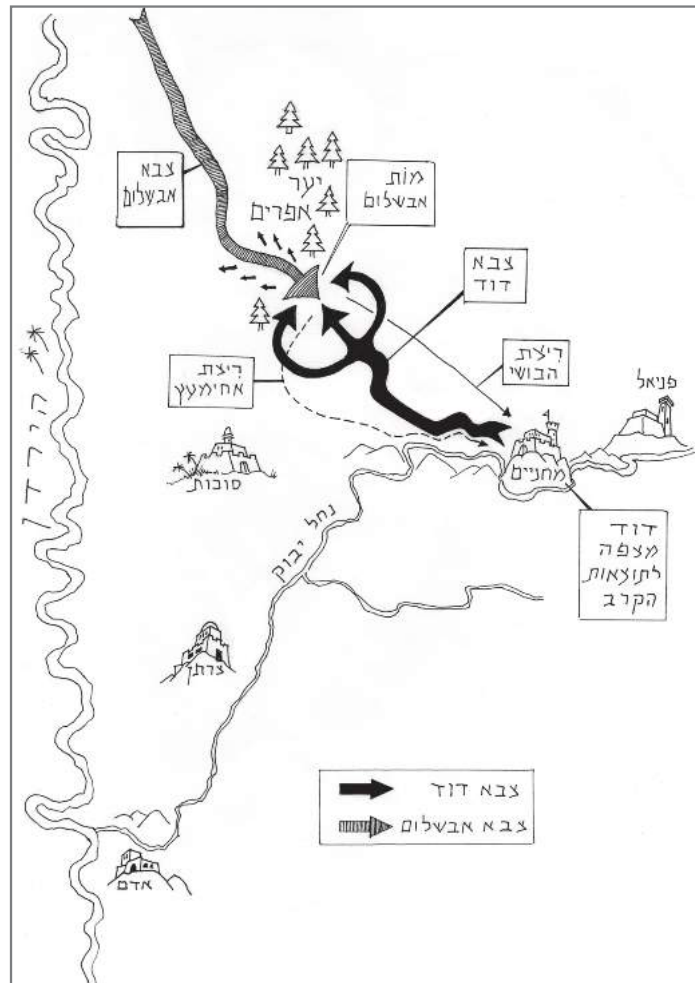
עַד הָרֹאשׁ - פסגת ההר.
 וְהִיֵּיתָ עָלַי לְמוֹשָׁא - על היותו זקן וכוחו תש, ולמושא ייחשב להולך עמו. (רשי')

15. תארו כיצד נראתה שיירת דוד הנמלטת מירושלים

(מה הם לבשו? כיצד הם הלכו?)

16. דוד לא היה מעוניין שחושי יצטרף אליו. מדוע?

17. מהי העזרה שביקש דוד מחושי? מי יסייע לחושי במשימתו?

פרק יח

דוד מחלק העם לשלושה, העם לא נותן לדוד לצאת, דוד מצווה לאט לנער (א-ה)

 "טוב כי תהיה לנו מעיר לעזור" - העזרה הטובה ביותר שנקבל ממך היא שתתפלל עלינו מן העיר.
 "לאט לי לנער" - נהגו עמו בנחת ואל תפגעו בו.

1. כיצד הכין דוד את צבאו לקראת המלחמה?
2. העם לא הסכים שדוד יצא למלחמה. מה היו נימוקיו?
3. מה ציווה דוד לעשות עם אבשלום בזמן המלחמה?
על איזו תכונה של דוד ניתן ללמוד מכך?

14. מדוע כאשר דוד שמע שאדם בודד רץ לכיוונו הוא הבין שזה איש בשורה?

אולי דווקא מדובר באדם שבורח מן המלחמה?

אחימעץ מבשר לדוד על הניצחון, וכושי על מות אבשלום (כח-לב)

15. מה בישר אחימעץ לדוד? ומה הוא לא בישר לו? מדוע? השוו בין

דברי המלבי"ם לדברי מצודת דוד במסגרת המצורפת.

16. מצאו לפחות שני הבדלים בין האופן שבו בישר אחימעץ ובין האופן

בו בישר כושי.

"וכחש לו" - לפי שלא רצה לבשרו הרעה. (מצודת דוד)

"יוכל להיות כי דבר אמת בזה, שעת נודע להעם מיתת אבשלום, בחשבם כי היא בשורה טובה, התקבצו על יואב שילך הוא ואחימעץ להגיד זאת להמלך, ובפרט כי יואב המית אותו, ואז ברגע ראשון שבא אחימעץ וראה ההמון הזה לא ידע עדיין מה".
(מלבי"ם)

5. האם דוד באמת רצה שיביאו לו מים מבור בית לחם שנשמר באותה העת על ידי הפלשתים?

הוכיחו מפסוק י"ז.

★ **שאלת העמקה:** היכן ראינו בספר שמואל מלחמה בעמק הרפאים מול הפלשתים? על פי

תשובתכם, באיזו תקופה של מלכות דוד ייתכן שאירע הסיפור המתואר לפנינו?

אבישי, בניהו, האריה בבור ביום השלג, לקיחת חנית המצרי (יה-כג)

6. השלימו את המילים החסרות:

היה ראש שלושת שרי הצבא הממונים על _____ גיבורי המלחמה שלו (אך למעלתם של שלושת גיבורי דוד _____). בגבורתו עורר את חניתו על _____.

בניהו בן יהוידע היה השני לשלושת שרי הצבא והוא עשה _____ מעשי גבורה גדולים:

א. הכה את שני _____ מואב הגדולים. ב. הכה _____ בתוך הבור ביום שלג שבו _____

של האריה מתגבר. ג. הצליח לגבור על איש _____ שהיה מפחיד _____, ליטול את

_____ מידי ולהכותו בעזרתה.

דוד מתחרט, גד הנביא בא אליו, ה' נותן לדוד לבחור בין שלושה עונשים (י-יד)

6. מה עשה דוד לאחר סיום המפקד?
7. מה הן שלוש האפשרויות לעונש שהציע לפניו גד הנביא?
8. מדוע בחר דוד דווקא בדבר?
- ★ שאלת העמקה: והלוא גם רעב הוא מאת ה', ומדוע דוד העדיף את הדָבָר?

ה' נותן דָבָר בישראל, שבעים אלף איש מתים, בירושלים ה' עוצר המשחית (טו-יז)

9. סדרו את המשפטים על פי סדר הופעתם בפסוקים:

"עת מועד" - הזמן
שנקבע (שלושה ימים).

ה' נתן דבר בעם ישראל מן הבוקר עד המועד שנקבע
(כעבור שלושה ימים).

כאשר ראה דוד את המכה בעם, הוא פנה לה' וביקש שה' יפגע בו
ולא בעם כי החטא הוא שלו.

כאשר הגיע מלאך ה' להכות בירושלים, ה' אמר לו להפסיק
להכות בעם ישראל.

המלאך היה בגורן ארונה היבוסי בשעה שה' ציווה עליו להפסיק
להכות את ישראל.

בעם ישראל מתו שבעים אלף איש.

